

Aan: De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum: 17 december 2025
Portefeuille(s): Opvang (MO/BW, Ongedocumenteerden, Vluchtelingen)
Portefeuillehouder(s): Rutger Groot Wassink
Behandeld door: Directie WPI, programma Migratie, Asiel en Ongedocumenteerden,
bestuurszaken.wpi@amsterdam.nl
Onderwerp: Raadsinformatiebrief Voortgangsrapportage beleidskader 'De Amsterdamse
inzet voor vluchtelingen en ongedocumenteerden'

Geachte leden van de gemeenteraad,

Uw raad heeft op 10 oktober 2024 het beleidskader 'De Amsterdamse inzet voor vluchtelingen en ongedocumenteerden' [vastgesteld](#). In deze brief rapporteert het college over de voortgang op de doelstellingen van het beleidskader en de opgave die er nog ligt. Bij de behandeling van de brief waarin enkele moties bij bovenstaand beleidskader werden afgedaan op 1 oktober jl., is de raad toegezegd de geactualiseerde Vluchtelingenmonitor te ontvangen. Deze treft u bijgevoegd als bijlage 1.

De Amsterdamse inzet voor vluchtelingen en ongedocumenteerden is gebaseerd op de visie dat Amsterdam deze groepen niet alleen een tijdelijk onderkomen wil bieden, maar ook kansen wil geven om volwaardig inwoner te zijn van onze stad. Het college ambieert een omgeving te creëren waarin iedereen zich, ongeacht achtergrond of status en al dan niet tijdelijk, thuis kan voelen, kan meedoen en kan bijdragen als Amsterdammer. Wij betrekken de mensen om wie het gaat bij onze aanpak, proberen formele en informele initiatieven zo goed mogelijk bij elkaar aan te laten sluiten en zoeken steeds naar nieuwe mogelijkheden om de opvang en ondersteuning van vluchtelingen en ongedocumenteerden in Amsterdam zo goed mogelijk vorm te geven.

Het uitvoeren van deze visie en het realiseren en verbeteren van de manier van opvangen en begeleiden van vluchtelingen en ongedocumenteerden staat onder druk van landelijke ontwikkelingen. De situatie is nog een stuk lastiger geworden met de inzet van het (demissionaire) kabinet op het onaantrekkelijk maken van Nederland als land waar bescherming gezocht en genoten kan worden. In deze brief wordt daarom eerst ingegaan op de verwachte gevolgen van landelijke ontwikkelingen en hoe deze uitwerken voor asielzoekers, vluchtelingen uit Oekraïne en ongedocumenteerden. Daarna volgt een rapportage per doelstelling, zoals in het beleidskader verwoord. Hierbij worden ook motie 371 van het lid Ahmadi (De Vonk) over de voortgang van de transitie naar kwalitatieve opvanglocaties en motie 654 van het (voormalig) lid Abdi (PvdA) over kinderen in de noodopvang afgedaan.

Landelijke ontwikkelingen

Het huidige demissionaire kabinet heeft het afgelopen anderhalf jaar ingezet op het sterk terugdringen van de instroom van vluchtelingen en het bevorderen van terugkeer van mensen die geen rechtmatig verblijf in Nederland hebben. Momenteel ligt er een wetgevingspakket ter behandeling in de Eerste Kamer, bestaande uit de Asielnoodmaatregelenwet en de wet op het Tweestatusstelsel. Bij de Asielnoodmaatregelenwet is een novelle (een wetsvoorstel om een bestaand wetsvoorstel, dat al door de Tweede Kamer is, aan te passen) gevoegd waarin de strafbaarstelling van illegaliteit wordt geregeld. Dit baart het college grote zorgen. Deze novelle is op 15 december door de Tweede Kamer behandeld. Later deze week zal de Tweede Kamer stemmen over de novelle, waarna behandeling in de Eerste Kamer volgt. Na de volledige behandeling zal het college zich beraden op de mogelijke consequenties en daar indien nodig als vanzelfsprekend op acteren. Daarnaast heeft het demissionaire kabinet ondanks een negatief advies van de Raad van State besloten een wetsvoorstel in te dienen bij de Tweede Kamer, dat gemeenten verbiedt voorrang te geven aan statushouders op sociale huurwoningen. Het voortbestaan van de Spreidingswet is onzeker doordat het demissionaire kabinet heeft aangegeven deze wet in te willen trekken. Voor vluchtelingen uit Oekraïne wordt gewerkt aan een verblijfstatus, waarmee een tijdelijk legaal verblijf in Nederland na afloop van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming mogelijk blijft. De ambitie van het kabinet is de speciale regelingen voor vluchtelingen voor Oekraïne zo veel mogelijk af te bouwen. Het is op dit moment nog niet duidelijk hoe het nieuwe nog te formeren kabinet zich zal verhouden tot deze wetsvoorstellen en of, en in welke vorm, de voorliggende wetsvoorstellen aangenomen zullen worden. In juni 2026 zal het Europees asiel- en migratiepact worden geïmplementeerd.

Het afgelopen anderhalf jaar is een versobering ingezet van financiële regelingen en zijn door het Rijk taken losgelaten die gemeenten hebben moeten oppakken. Zo staat de financiële vergoeding die gemeenten ontvangen voor de opvang en begeleiding van vluchtelingen uit Oekraïne onder druk en is de Rijksbijdrage aan de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) voor ongedocumenteerden afgeschaft. Ook valt te vrezen dat de sterke korting op de subsidie aan VluchtelingenWerk grote gevolgen heeft voor asielzoekers en statushouders.

Het gevolg van de landelijk ingezette koers is dat vluchtelingen en ongedocumenteerden in toenemende mate rechteloosheid ervaren en weinig perspectief hebben. De onzekerheid en uitzichtloosheid die hier een gevolg van zijn, trekken een zware wissel op hen en stellen ons en onze samenwerkingspartners voor een forse opgave.

Asielzoekers en statushouders in de opvang

Het perspectief voor asielzoekers en statushouders in de COA-opvang wordt slechter door meer onzekerheid over het verkrijgen van een asielstatus, de duur en bestendigheid van die status, onzekerheid over vervolghuisvesting en de beperktere mogelijkheden om hun gezin te laten nareizen. De verwachting is dat zolang de randvoorwaarden voor een goede doorstroom van statushouders naar de gemeenten niet zijn geregeld of zelfs verslechteren de capaciteitsopgave vanuit het COA groot zal blijven. Tegelijkertijd blijft er landelijk een tekort aan opvangplekken. Het gevolg hiervan is volle en suboptimale opvanglocaties en veel verhuizingen.

Zekerheid over je verblijfsstatus en een stabiele woonplek is een essentiële voorwaarde voor mensen om een zelfstandig leven op te bouwen, te kunnen starten met inburgering en werk en bij te dragen aan de samenleving. Het gebrek aan perspectief om hier een leven op te bouwen kan ervoor zorgen dat nieuwkomers minder snel integreren, minder snel aan het werk komen, langer in de bijstand blijven en langer afhankelijk van sociale voorzieningen zullen zijn. De uitzichtloosheid kan ook zorgen voor mentale problemen en overlast. Deze factoren zullen zorgen voor hoge(re) kosten voor de maatschappij als geheel.

Vluchtelingen uit Oekraïne

Ook voor deze doelgroep geldt dat er weinig toekomstperspectief is. De Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) is verlengd tot maart 2027. Het demissionaire kabinet heeft een plan gepresenteerd voor de periode daarna, maar dit roept nog veel vragen op over de fasering, kosten en uitvoerbaarheid. De onzekerheid over hun toekomstperspectief drukt op de vluchtelingen uit Oekraïne. De voortdurende oorlog zorgt ook nog steeds voor nieuwe instroom van vluchtelingen uit Oekraïne in de stad, die soms (zwaar) belast zijn door hun ervaringen van de afgelopen jaren. Dit vraagt om meer inzet op de begeleiding en ondersteuning van vluchtelingen uit Oekraïne. De regio Amsterdam Amstelland voldoet voor 115% aan de inspanningsverplichting om vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen en is hiermee één van de vier regio's in Nederland die aan de inspanningsverplichting voldoet. De overige 21 regio's doen dat niet. Dit is voelbaar in Amsterdam. Al geruime tijd zit de landelijke bezetting tegen de 100%. Vluchtelingen uit Oekraïne die elders in het land geen plek kunnen vinden, wenden zich tot Amsterdam. Omdat er ook in Amsterdam nauwelijks meer plek beschikbaar is, voert het college een sterke lobby bij het Rijk om regie te pakken op het vergroten van de landelijke opvangcapaciteit en daarbij ook een vorm van centrale registratie en sturing op spreiding te voeren. Vooralsnog laat het Rijk hier weinig beweging op zien.

Ongedocumenteerden

De (mogelijke) strafbaarstelling van illegaliteit baart grote zorgen. Daarnaast is te verwachten dat de IND na invoering van de eerdergenoemde nieuwe wetten een strenger toetsingskader voor asielverzoeken zal hanteren en dat de rechtswaARBorgen voor de asielzoeker onder druk komen te staan. Hierdoor zullen vaker negatieve uitkomsten op (herhaalde) asielverzoeken voor gaan komen, zonder dat terugkeer een reëel alternatief is. Te voorzien is dat er dus meer ongedocumenteerden in Amsterdam zullen zijn, terwijl tegelijkertijd de Rijksfinanciering voor het bieden van opvang niet beschikbaar is en de mogelijkheden om te werken aan perspectief worden beperkt.

Voor de stand van zaken ten aanzien van ongedocumenteerden en de ondersteuning die hen wordt geboden, verwijs ik u naar de separate voortgangsbrief van 16 december 2025.

Rapportage per doelstelling

Volgend uit de visie is het doel van het college dat er voldoende opvangcapaciteit is, dat deze opvanglocaties schoon, veilig en prettig zijn en goed ingebed in de buurt, en dat vluchtelingen en ongedocumenteerden, ook al zijn de omstandigheden suboptimaal, zo goed mogelijk kunnen

meedoen in de maatschappij. Dit is geoperationaliseerd in drie doelstellingen. Hieronder volgt per doelstelling een rapportage over wat afgelopen jaar is bereikt en welke opgave er nu nog ligt.

Doelstelling 1: *Het realiseren van opvangvoorzieningen conform de bestuurlijke opdracht voor de verschillende doelgroepen (asielzoekers, Oekraïense vluchtelingen en ongedocumenteerden). De locaties zijn zo veel mogelijk langjarig beschikbaar, breed inzetbaar en geschikt om zo zelfstandig mogelijk te kunnen leven en evenredig verspreid over de stad.*

In het beleidskader is vastgesteld dat Amsterdam zal voldoen aan de wettelijke taakstelling voor asielopvangplekken conform de Spreidingswet en de inspanningsverplichting voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Daarnaast wil Amsterdam de opvang van ongedocumenteerden in de LVV in stand zal houden, ook na het wegvallen van de Rijksbijdrage hiervoor. Dit is gerealiseerd.

De opgave voor Amsterdam die volgt uit de Spreidingswet is een capaciteit van 4479 opvangplekken, waarvan 380 voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv – hierna: jongeren). Al voor de deadline van 1 juli jl. heeft Amsterdam in samenwerking met het COA circa 4500 opvangplekken gerealiseerd. De subopgave van 380 opvangplekken voor jongeren is niet geheel gerealiseerd; Amsterdam biedt momenteel 280 plekken voor hen aan. Omdat zij alleen zijn en op jonge leeftijd gevlucht zijn, zijn er grotere risico's op problematiek op het vlak van mentale gezondheid en gedrag. Dit vereist kwalitatief goede, relatief kleinschalige, opvang waaraan wij hogere eisen stellen en die het liefst voor langere periode beschikbaar is. Dit soort locaties zijn schaars in de stad.

Voor vluchtelingen uit Oekraïne zijn circa 3590 opvangplekken in Amsterdam gerealiseerd, wat meer is dan de inspanningsverplichting van 3391 plekken. Daarnaast verblijven er vermoedelijk nog circa 2.000 vluchtelingen uit Oekraïne in particuliere opvang.

Zowel ten aanzien van asielopvangplekken als opvangcapaciteit voor vluchtelingen uit Oekraïne ziet het college zich voor een dubbele uitdaging geplaatst: er is een forse vervangingsopgave voor aflopende locaties én voor beide groepen is er de wens om de transitie naar kwalitatief betere en langjarige locaties te maken. Daarbij is het uitgangspunt dat er wordt gestreefd naar een zo goed mogelijke spreiding over de stad.

Motie 371 van het lid Ahmadi (De Vonk) vraagt het college de raad jaarlijks te informeren over de voortgang van de transitie naar langjarige, kwalitatieve opvanglocaties voor COA-doelgroepen. Het college geeft als volgt uitvoering aan de motie.

In het afgelopen jaar zijn stappen gezet in de overgang van noodopvanglocaties naar duurzame, kwalitatief betere opvanglocaties:

- In mei 2025 is het azc Kabelweg (650 opvangplekken) in gebruik genomen. Deze locatie voldoet volledig aan de kwaliteitseisen voor een azc en heeft bovendien extra functies zoals ondersteuning voor zwangere vrouwen en een Community Café van Refugee Company, waar extra ruimte is voor ontmoeting en asielzoekers opgeleid kunnen worden tot barista.

- In juni 2025 is de opvanglocatie Provincialeweg (525 plekken) in gebruik genomen. Deze locatie voldoet na de verbouwing van de recreatieruimtes aan alle kwaliteitseisen voor een azc. Deze verbouwing is naar verwachting in de eerste helft van 2026 afgerond.
- Dankzij deze nieuwe locaties hebben wij in mei 2025 de suboptimale noodopvanglocatie G-Experience (300 plekken) kunnen sluiten.

In totaal is daarmee het aantal reguliere, kwalitatieve plekken in de azc-opvangcapaciteit in 2025 gestegen van 692 plekken (Willinklaan) naar 1875 plekken (een stijging van 1175 plekken). Eind 2026 zal naar verwachting een nieuwe reguliere opvanglocatie in gebruik genomen worden, azc Houthavens, dat ruimte zal bieden voor 500 asielzoekers. Het totaal aantal reguliere, kwalitatieve plekken komt daarmee op 2367 plekken.

Het college werkt door aan het realiseren van nieuwe, duurzame opvanglocaties om noodopvanglocaties te kunnen sluiten. Gezien de krapte op de vastgoedmarkt is het moeilijk hier een exact tijdspad aan te koppelen. De noodopvang op de Galaxy (1500 plekken) sluit uiterlijk oktober 2027. In maart 2028 sluit de noodopvang in het A&O hostel aan de Hogehilweg (900 opvangplekken). Het college beschouwt motie 371 van het lid Ahmadi hiermee als afgehandeld.

Uw raad heeft ook terecht meermaals aandacht gevraagd voor de situatie van kinderen in de noodopvang. In motie 654 van het (voormalig) lid Abdi (PvdA) werd het college verzocht de situatie van kinderen in de noodopvang actief te agenderen in overleg met het Rijk, en specifiek de zorgen van de gemeente Amsterdam over de schending van kinderrechten over te brengen. Ook werd het college verzocht het Rijk op te roepen om te zorgen voor structurele oplossingen, zoals kleinschalige en kindvriendelijke opvanglocaties, waar kinderen kunnen rekenen op stabiliteit, toegang tot onderwijs en goede medische zorg. Het college laat geen gelegenheid onbenut om deze zorgen in te brengen in overleggen met het Rijk, alsook in overleggen in VNG-verband.

In Amsterdam waren er met name zorgen omtrent kinderen die verbleven op de Galaxy en in het A&O Hostel. Sinds de zomer verblijven er geen kinderen meer op de Galaxy. Op het A&O Hostel verblijven nog circa 100 kinderen, op een totale capaciteit van 900 plekken. Zij gaan veelal in de buurt naar school, waardoor overplaatsing naar een andere locatie niet wenselijk is. Met het COA is afgesproken dat hier geen (gezinnen met) kinderen meer bijgeplaatst worden. Dit heeft de minister voor Asiel en Migratie onlangs bevestigd in een brief aan de Tweede Kamer. De aanwezigheid van kinderen op deze noodopvanglocatie wordt dus geleidelijk minder. Zolang zij hier zijn wordt, net als op andere locaties, ingezet op een zo prettig mogelijk verblijf voor hen. Het gaan dan om voldoende educatieve of ontspannende bezigheden en speelruimte. Het college beschouwt motie 654 van voormalig lid Abdi (PvdA) hiermee als afgehandeld.

De opvangtaak voor vluchtelingen uit Oekraïne ligt in ieder geval tot maart 2028 bij de gemeenten. Het is waarschijnlijk dat de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne ook na 2028 noodzakelijk blijft en een gemeentelijke taak blijft. Dit vraagt ook voor deze doelgroep om inzet op duurzame opvanglocaties waar mensen langdurig kunnen verblijven. Op dit moment wordt 59% van de opvangcapaciteit voor vluchtelingen uit Oekraïne aangemerkt als middellange termijn. Het streven is om dit percentage in 2026 naar minimaal 70% te brengen. Op de korte termijn ligt er een stevige verlengings- en vervangingsopgave voor aflopende locaties.

De krapte in opvangcapaciteit voor asielzoekers en vluchtelingen uit Oekraïne speelt zich af tegen een achtergrond van schaarste aan opvang- en huisvestingsvoorzieningen voor meerdere kwetsbare groepen in Amsterdam. Het college heeft dan ook de ambitie uitgesproken om 2.000 permanente flexibel inzetbare opvangplekken verspreid over de stad te realiseren. In de Voorjaarsnota 2025 is de bestuursopdracht vastgesteld om een beleidskader op te stellen om die 2000 plekken mogelijk te maken, met als uitkomst duidelijke richtlijnen waarmee beschikbare middelen flexibeler kunnen worden aangewend om kwetsbare doelgroepen waar mogelijk gelijktijdig dan wel volgtijdig kunnen opvangen. Ook is vluchtelingenopvang opgenomen in de nieuwe referentienorm bij stadsontwikkeling.

Doelstelling 2: *Zorgen voor een prettig woon- en leefklimaat op en rondom opvanglocaties en gemengde wooncomplexen waar vluchtelingen en ongedocumenteerden zich, ook al is het tijdelijk, thuis voelen en zoveel mogelijk zelfstandig kunnen leven.*

Het realiseren van een prettig woon- en leefklimaat op de locaties vraagt zowel fysiek als sociaal beheer. Asielopvanglocaties worden beheerd door het COA. Afspraken over de samenwerking tussen de gemeente en het COA zijn dit jaar op hoofdlijnen vastgelegd in een Samenwerkingsovereenkomst. De gemeente is volledig verantwoordelijk voor het beheer van de opvanglocaties voor vluchtelingen uit Oekraïne. Voor het sociaal en facilitair beheer van deze locaties is eind 2024 een aanbesteding gedaan waarin kwaliteitseisen en samenwerkingsafspraken zijn vastgelegd.

Het streven is om nieuwkomers zoveel mogelijk te laten aansluiten bij het reguliere aanbod dat in de stadsdelen beschikbaar is binnen de sociale basis, de buurtteams en culturele /sportvoorzieningen. Het vinden van aansluiting bij reguliere voorzieningen is voor nieuwkomers niet altijd even eenvoudig. Zij beheersen de Nederlandse taal nog onvoldoende, zijn onvoldoende bekend met het bestaande aanbod, of durven nog geen gebruik van dat aanbod te maken. Daarom organiseert Amsterdam aanvullende maatwerkactiviteiten, op, of dicht bij de opvanglocaties. Op die manier wordt de doelgroep wel bereikt en geactiveerd. Vanuit de activiteiten die op de opvanglocaties worden aangeboden, wordt de doelgroep vervolgens ook toegeleid naar mogelijkheden om mee te doen in de wijk. Een overzicht van deze activiteiten is bijgevoegd in bijlage 2.

In de Amsterdamse COA-opvanglocaties verblijven ongeveer 900 jongvolwassenen in de leeftijd van 18 tot 23 jaar. Het ontbreken van structuur, perspectief en zinvolle activiteiten gericht op dagbesteding leidt tot risico op verveling, frustratie en een daarmee gepaard gaand risico op mentale problematiek en overlast in de omgeving. Het Rijk heeft in 2025 €200.000 beschikbaar gesteld voor preventieve maatregelen met betrekking tot een aanpak gericht op overlastgevende asielzoekers. In samenwerking met het COA is een preventief aanbod ontwikkeld dat bestaat uit inzet van jongerenwerk op COA-opvanglocaties, een activeringsprogramma en portfoliotrainingen.

Uiteraard komen op opvanglocaties soms ook ongeregeldheden of incidenten voor, van tamelijk onschuldig tot zeer ernstig. Overlast, complexe (zorg)casuïstiek, onveilige situaties en incidenten

op locaties worden gemonitord en waar nodig opgevolgd. Kwartaaloverleggen met politie, OOV en COA over de veiligheid rondom opvanglocaties zijn structureel ingeregeld.

Ook op de gemengde complexen en flexlocaties waar statushouders en woonstarters uit Amsterdam wonen is de inzet gericht op verbinding, onder andere door community builders. Uw raad is onlangs [ingelicht](#) over de voortgang van het sociaal beheer op deze gemengde huisvestingslocaties.

Doelstelling 3: *Zorgen dat vluchtelingen en ongedocumenteerden zo volwaardig mogelijk deelnemen aan de maatschappij. Dit betekent dat zij bestaanszekerheid hebben, onderwijs volgen, kunnen meedoen en/of werken en toegang tot zorg hebben. We organiseren hiervoor waar nodig extra ondersteuning met ruimte voor maatwerk.*

In beginsel kunnen vluchtelingen en ongedocumenteerden gebruik maken van de reguliere dienstverlening van de gemeente. Soms is er echter meer nodig en is er behoefte aan extra ondersteuning en begeleiding omdat deze doelgroepen hun weg in Amsterdam nog niet kunnen vinden, er taalbarrières zijn en zij mede hierdoor in kwetsbare posities terecht kunnen komen.

Wegwijs in Amsterdam

Om de stap naar regulier Amsterdams aanbod te verkleinen, versterken we de positie van het Netwerk Nieuwkomers Amsterdam en is een subsidieregeling opengesteld. Per 2026 zullen maatwerkactiviteiten worden gesubsidieerd vanuit de subsidieregeling Aankomstinfrastructuur Nieuwkomers en Ondersteuning Ongedocumenteerden (ANOO), die in oktober 2025 is vastgesteld door het college. Hiermee is tegemoetgekomen aan de toezegging TA2025-000733 aan de commissie SED.

Het doel van deze subsidieregeling is het bevorderen en versterken van de sociale aankomstinfrastructuur voor nieuwkomers en ongedocumenteerden in de gemeente door hen te ondersteunen, toe te leiden naar en wegwijs te maken in zorg, onderwijs, sport, cultuur, welzijn en vrijwilligerswerk, in aanvulling op het reguliere ondersteuningsaanbod.

Om vluchtelingen en ongedocumenteerden beter wegwijs te maken in Amsterdam, en in te spelen op wat zij nodig hebben, zijn er klankbordgroepen ingericht voor asielzoekers en statushouders, ongedocumenteerden en vluchtelingen uit Oekraïne. Zij spelen een cruciale rol in het signaleren van knelpunten en denken actief mee over oplossingen. Daarnaast hebben zij ook een belangrijke rol in het delen van informatie en adviezen over rechten, voorzieningen, maatschappelijke netwerken en ondersteuning in de stad. Een volgende stap is om de positie van deze klankbordgroepen te versterken en ze een centrale rol te geven, zowel binnen de gemeente als bij externe partners. Ook wordt gewerkt aan het beter delen van de signalen en inzichten die uit deze groepen voortkomen, zodat deze informatie actiever wordt ingezet bij het vormgeven van beleid.

Om de informatiepositie van ongedocumenteerden over hun rechten en mogelijkheden te verbeteren, is in samenwerking met het stadsdeel Zuidoost en het Rode Kruis een steunpunt gerealiseerd in Zuidoost: het Hushu House. Hier kunnen mensen terecht voor informatie, advies en hulp. Het doel is om Hushu House breder bekend te maken in de rest van de stad zodat ongedocumenteerden overal in Amsterdam weten waar zij terechtkunnen voor ondersteuning.

Zorg

Vluchtelingen en ongedocumenteerden hebben toegang tot de benodigde gezondheidszorg. Dat gebeurt onder meer door screening en monitoring bij opvanglocaties van ongedocumenteerden en vluchtelingen uit Oekraïne en door servicegesprekken met statushouders als zij gehuisvest worden in Amsterdam. Tot en met oktober 2025 zijn circa 500 servicegesprekken gerealiseerd. De inzet is om jaarlijks 850 servicegesprekken te voeren. Deze servicegesprekken zorgen voor (vroegtijdige) signalering van psychosociale klachten en begeleiding naar een passend aanbod van zorg en welzijn, zodat iedere statushouder in Amsterdam de zorg krijgt die hij of zij nodig heeft. Opgemerkt moet worden dat wachttijden ook hier een belemmerende factor zijn.

Ten behoeve van ongedocumenteerden zetten we in op het verbeteren van de toegang tot zorg door deskundigheidsbevordering van professionals en het verbeteren van de toegankelijkheid van zorginstellingen. We zetten ons ook in voor de opvang van ongedocumenteerde kraamvrouwen in de eerste tien dagen van hun kraamperiode. Centrum Seksueel Geweld zet voor amv-jongeren groepsbijeenkomsten in waar preventie en vroegsignalering van mentaal welzijn centraal staan. Tijdens deze bijeenkomsten bieden we jongeren een veilige ruimte om ervaringen te delen en woorden te geven aan onderwerpen zoals onder andere seksualiteit en (seksueel) geweld. Uw raad wordt in januari nader geïnformeerd over de voortgang van het programma Ondersteuning Mentale Gezondheid Nieuwkomers.

Onderwijs en Jeugd

De inzet van het OKT is uitgebreid om ook kinderen en gezinnen in de Amsterdamse COA-locaties te bereiken. Ook gaat het OKT voorlichting en themabijeenkomsten organiseren voor gezinnen en jongeren uit Oekraïne die in de Amsterdamse opvanglocaties verblijven.

Om hoger onderwijs voor ongedocumenteerde jongeren vanaf 18 jaar ook mogelijk te maken, is in 2022 een convenant getekend door vijf instellingen voor hoger onderwijs. In november 2025 liep dit convenant af en er is door betrokken partijen besloten deze pilot om te zetten in beleid van de onderwijsinstellingen. Eén van de doelen in het oorspronkelijke convenant was het betrekken van het mbo en het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Amsterdam bij het convenant. Het Convenant Hoger Onderwijs is nu uitgebreid met het MBO met een pilotfase van drie jaar. Het vernieuwde convenant is op 26 november door alle betrokken partijen getekend.

Werk, participatie en taal

Voor bewoners van onze opvanglocaties is het, net als voor andere Amsterdammers, cruciaal om zinnvolle dagbesteding te hebben, het liefst in de vorm van betaald werk. Uw raad is geïnformeerd over de voortgang van de pilot 'Asielzoekers aan het werk' en de verdere uitrol van deze pilot. Door deze inzet, in samenhang met de Vroege Start en Startbanen voor statushouders die nog in de opvang verblijven, wordt een doorgaande lijn van activering en participatie richting werk en inburgering gecreëerd voor asielzoekers en statushouders in Amsterdam. Werk geeft mensen perspectief, versnelt de integratie, draagt bij aan Amsterdamse samenleving en economie, helpt werkgevers aan nieuwe arbeidskrachten. Het kostenbatenonderzoek van de Vroege start dienstverlening laat zien dat vroege participatie loont (Bron: MKBA Vroege start aanpak). Voor Oekraïense vluchtelingen in Amsterdam is de dienstverlening op het gebied van werk en inkomen

inmiddels gebundeld op één plek. In aanvulling op dit aanbod is uw raad onlangs geïnformeerd over de extra inspanningen op het gebied van het leren van de Nederlandse taal. Ook is inmiddels de Module Arbeidsmarkt en Participatie (de MAP, normaal gesproken een onderdeel van het inburgeringsexamen) opengesteld voor Oekraïense vluchtelingen. Deze module wordt hen actief aangeboden om hen in staat te stellen een realistisch beeld te hebben van de Nederlandse arbeidsmarkt en hoe zij hier hun weg in kunnen vinden en hun eerste (of vervolg-) stappen in kunnen zetten.

Bestaanszekerheid

Per 1 november 2025 vraagt de gemeente Amsterdam van Oekraïense vluchtelingen die in de gemeentelijke opvang verblijven en een eigen inkomen hebben, een eigen bijdrage voor exploitatiekosten en catering. De gemeente zorgt voor een zorgvuldige en transparante inning. De eigen bijdrage geldt alleen voor mensen met een inkomen boven een bepaalde grens. Het doel van de bijdrage is om de zelfredzaamheid te bevorderen.

Samen met het Rode Kruis, Human Aid Now, vermogensfondsen en de informele initiatieven bieden we voedselhulp aan voor kwetsbare ongedocumenteerden. In de komende periode gaan de partners voorstellen uitwerken die de zelfredzaamheid vergroten van ongedocumenteerden die afhankelijk zijn geworden van het voedselprogramma. Zodat zij op den duur hopelijk niet meer afhankelijk zijn van de voedselhulp.

Vluchtelingenmonitor

Bij de behandeling van de brief waarin enkele moties bij het beleidskader werden afgedaan op 1 oktober jl. is de raad toegezegd de geactualiseerde Vluchtelingenmonitor te ontvangen. Deze nieuwe monitor is gebaseerd op CBS data tot en met juli 2024. De monitor geeft daarom een beeld van de situatie anderhalf jaar geleden. Dit geeft op dit moment geen aanleiding om het beleidskader en de doelstellingen bij te stellen. In het voorjaar van 2026 zullen de data tot juli 2025 beschikbaar komen en zal opnieuw een monitor worden opgesteld die eind 2026 beschikbaar komt.

Conclusie

Er is veel bereikt het afgelopen jaar. Amsterdam voldoet aan de capaciteitsopgave voor zowel asiel als Oekraïense vluchtelingen. De komende jaren blijft ook de opvang voor ongedocumenteerden in stand. Hieronder liggen nu goede afspraken met de organisaties waarmee we samenwerken en er is een stevige basis gelegd voor de inbedding in de wijk. Op verschillende domeinen is de ondersteuning en begeleiding voor vluchtelingen en ongedocumenteerden steeds beter geregeld. Er zijn echter ook nog grote uitdagingen. Voor wat betreft de opvangcapaciteit zien we de komende jaren een forse vervangingsopgave, terwijl we tegelijkertijd een kwaliteitsverbetering willen realiseren. De schaarste aan geschikte locaties in de stad stelt ons hier voor een uitdaging. Het gebrek aan perspectief en de grilligheid van het landelijk beleid kunnen voor gevoelens van onzekerheid en uitzichtloosheid leiden bij vluchtelingen en ongedocumenteerden. Een stevige inzet op dagbesteding, participatie, zorg, onderwijs en verbinding met de buurt blijft daarom nodig. In het bijzonder is er aandacht nodig voor jongeren, in de leeftijd van circa 15 tot 25 jaar. Dit is de grootste groep. Maar ook hun specifieke situatie, en de overgang die zij maken van opvang of

huisvesting voor minderjarigen naar reguliere locaties of huisvesting vraagt extra aandacht. Het college volgt de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van vluchtelingen en ongedocumenteerden nauwgezet en blijft zich inspannen om, waar nodig, deze bij te sturen.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Rutger Groot Wassink'.

Rutger Groot Wassink

Wethouder Opvang (MO/BW, Ongedocumenteerden, Vluchtelingen)